

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת ויהי

אור

גדול מעלת מחזיקי ותומכי התורה מלומדיה:

בראשית פרק מט (יג) זבולן לחוף ימים ישכן והוא לחוף אנית וירכתו על צידו: (יד) יששכר חמר גרם רבץ בין המשפטים: דברים פרשת וזאת הברכה פרק לג (יח) ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהליך: שאלה

א { ושאלו חז"ל במדרש אגדה (בובר) בראשית פרשת ויחי פרק מט סימן יג זבולן לחוף ימים ישכן. מה ראה יעקב שבירך זבולן אחר יהודה, והלא יששכר יותר גדול ממנו, והוא היה ראוי לברך אותו בתחילה?
 ב { עוד עלינו להבין מדוע אומר הפסוק שמח זבולן בצאתך כי יששכר באהולך הרי מי אמר שהוא לומד ואיך לומד?
ההבנה השטחית:

כפי המקובל בעולם התורה שמעלת לומדי התורה אין להם שיעור וברור שתלמוד תורה הוא כנגד כל המצוות, אך תורתנו מלמדת אותנו שמחזיקי התורה ולומדיה מעלתן גדולה מלומדי התורה, ואין הדברים אמורים רק מי שביכולתו להחזיק מוסד או כולל או אברך אלא כל מי שמסייע בכל דרך לשפר ולאפשר ללומדי התורה ללמוד יותר טוב הרי בכלל זבולון ששכרו גדול מלומדי התורה כאשר נבאר.

מחזיק התורה קודם ללומד התורה

ותירצו חז"ל בפסיקתא זוטרותא (לקח טוב) בראשית פרשת ויחי פרק מט סימן יג זבולן לחוף ימים ישכון. שיהא תגר ויורד בספינות ומביא סחורה, לפי שהיה מביא ונותן לתוך פיו של יששכר שהיה עוסק בתורה, לפיכך הקדימו יעקב אבינו קודם ליששכר, שאלמלא זבולון אין יששכר עוסק בתורה, וכן משה רבינו אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהליך (דברים לג יח), שמעין ברכתו של יעקב אבינו היה ברכתו של משה רבינו, לפיכך אמר שלמה בחכמתו כי בצל החכמה בצל הכסף (קהלת ז יב), ואומר ועץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר (משלי ג יח): וכ"כ הרד"ק בראשית פרשת ויחי פרק מט פסוק יג. וכן כתב רבי אברהם ב"ר יעקב סבע בספר צרור המור על דברים פרק לג פסוק יח ולזבולון אמר שמח זבולון וגו'. אחר שחתם ברכת בנימין ויוסף, הראויות לבא אחר ברכת לוי המשמש בבית המקדש. חזר לסדר לידתם, כי אחר יהודה נולדו יששכר וזבולון. והתחיל בזבולון, לפי שהיה מעמיד ליששכר ונותן לו מזונות. וגדול שכרו מהעוסק בתורה, כאומרם ז"ל ללומדים בה לא נאמר, אלא למחזיקים בה.

אם אין קמח אין תורה

וכתב להוסיף ולבאר הספורנו בראשית פרשת ויחי פרק מט פסוק יג זבולן לחוף ימים ישכון. בארצו כי יירש מקום חוף ימים והקדים זבולן העוסק בפרקמטיא ליששכר העוסק בתורה, וכן משה רבינו בברכתו באמרו שמח זבולן בצאתך ויששכר באהליך (דברים לג, יח) כי אמנם אי אפשר לעוסק בתורה מבלי שישגי האדם קודם די מחסורו כאמרם אם אין קמח אין תורה (אבות ג, יז) וכשיסייע האחד את חבירו להמציאו די מחסורו כדי שיעסק בתורה כמו שאמרו בזבולן, הנה עבודת האל יתברך בהשתדלות העוסק בתורה תהיה מיוחדת לשניהם, וזאת היתה כוונת התורה במתנות כהונה ולויה שסייע כל העם לתופשי התורה שהם הכהנים והלויים כאמרו יורו משפטך ליעקב (דברים לג, י) ויזכו כלם לחיי עולם כאמרם כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב (סנהדרין צ ב):

התומך שותף בתורה.

כן מבואר במסכת סוטה דף כא ע"א מאי בוז יבוזו לו? אמר עולא: לא כשמעון אחי עזריה, ולא כר' יוחנן דבי נשיאה, אלא כהלל ושבנא; דכי אתא רב דימי אמר: הלל ושבנא אחי הוון, הלל עסק בתורה, שבנא עבד עיסקא, לסוף א"ל: תא נערוב וליפלוג, יצתה בת קול ואמרה: אם יתן איש את כל הון ביתו וגו'. ופרש"י מסכת סוטה דף כא ע"א שמעון אחי עזריה - תנא הוא במשנה קמייתא דזבחים ולמד תורה על ידי אחיו שהיה עוסק בפרקמטיא כדי שיחלוק בזכות למודו של שמעון לכך הוא נקרא על שם עזריה אחיו, וכן ר' יוחנן למד ע"י הנשיא שהי' מפרנסו עכ"ל. וכן מבואר במסכת זבחים דף ב ע"א מביאה מימרא בשם שמעון אחי עזריה, ומפרש שם רש"י ז"ל שמעון אחי עזריה על שם שעזריה אחיו עסק בפרקמטיא וסיפק צורכי שמעון אחיו בשעה שהיה עוסק בתורה והתנו בניהן שיהא חלק לעזריה בשכר תלמודו של שמעון וכו' לפיכך נקרא על שמו שלמד על ידו עכ"ל, ומבואר בזה כנ"ל שלזבולון יש שכר בתורה של יששכר וכן שדברי התורה של יששכר יש לזבולון חלק בהם ומתיחסים הם אליו גם כן ולכן נזכר שמו של עזריה במשנה. ואכן כתב מרן הבית יוסף יורה דעה סימן רמו אות א ומ"י רבינו ומי שאי אפשר לו ללמוד מפני שאינו יודע כלל ללמוד או מפני טרדת הזמן יספיק לאחרים הלומדים וכו'. הוא בספרי: [בדק הבית] כתב רבינו ירוחם בנ"ב (סוף ח"ה כג.) העוסק בתורה קודם שיעסק יכול להתנות שיעסק חבירו בסחורה ויטול חלק מלימודו כמו יששכר וזבולן, אבל אחר שעסק כבר ונותן לו חלק בשביל ממון אינו כלום כדכתיב (שה"ש ח ז) אם יתן איש את כל הון ביתו וגו'. וזה ענין הלל ושבנא כדאיתא בפרק היה נוטל (סוטה כא.) ומסתברא שהעוסק אבד שכבר ביטל חלקו כך כתבו המפרשים עכ"ל [עד כאן]: וכן נפסק בשולחן ערוך יורה דעה הלכות תלמוד תורה סימן רמו סעיף א כל איש ישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, וכו' ומי שא"א לו ללמוד, מפני שאינו יודע כלל ללמוד או מפני הטרדות שיש לו, יספיק לאחרים הלומדים. הגה: ותחשב לו כאילו לומד בעצמו (טור). ויכול אדם להתנות עם חבירו שהוא יעסק בתורה והוא ימציא לו פרנסה ויחלוק עמו השכר, אבל אם כבר עסק בתורה אינו יכול למכור לו חלקו בשביל ממון שיתנו לו. (תא"י נתיב ב' מש"ס דסוטה).

מעשה ר"ע ור"ט:

כמסופר על רבי עקיבא ורבי טרפון, שפעם רבי עקיבא אמר לרבי טרפון שהיה עשיר גדול שיתן לו סכום כסף ויעשה עבורו עסק מאוד מאוד מוצלח, ר"ט לרוב עושרו אף לא התעניין לתוכניות של רבי עקיבא, רבי עקיבא לקח את הכסף והלך לקח ת"ח שישבו ללמוד ושילם תמיכה שיוכלו להתקיים, אחרי כמה זמן שאל רבי טרפון מה עלה בעסק שעשית עבורי, ענה רבי

**הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"**

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

עקיבא מוצלח מאוד ובא ואראה לך את העסק, לקח את רבי טרפון והולוכו לביהמ"ד ואמר לו ראה זהו עסקך וכל לימודם הנך שותף בו האם יש לך עסק טוב מזה, ענה לו רבי טרפון ישר כוחך שעשית את זה.
המחזיק תורה עתיד ללמדו כל התורה שלמד יששכר:

כתב הח"ח זצ"ל בספרו שמייה"ל שער התורה פ"ו באדם שלא למד כלום מעולם, אלא שהחזיק חבירו שלמד איזו מסכת, והחזיקו כענין יששכר וזבולון, באהבתו את התורה, אשר הוא אין לו היכולת בעצמו ללמודה, והנה בעוה"ב ימצא זה האיש המחזיק את הלומד שולחנו ערוך בזאת המסכת עצמה שלמד חבירו, וידע אותה בכל דקדוקיה, כאילו הוא למדה ממש.

סיפור מבעל העטרת צבי מזידיטשוב מדוע יששכר זקוק לזבולון:

והשאלה נשאלת מדוע הקב"ה לא נותן עושר ליששכר ולא יצטרך לזבולון? התשובה לכך נביא את הסיפור מבעל העטרת צבי מזידיטשוב זי"ע, לפני שנתגלה נסע בכפרים ועיירות לאסוף כסף, ופעם אחד בליל חורף קשה מאד שהיה קור עז ושלגים הגיע לכפר נידח והתאכסן אצל יהודי פשוט, היהודי הזה כאשר ראה את עבודתו הגדולה של העטרת צבי בתפלת מעריב ובברכת המזון, מאד נתפעל ונתרגש מזה, ולפני שהרבי נסע לדרכו, נענה היהודי הזה ואמר להעטרת צבי, כפי שהנני רואה את עבודתו הגדולה בליל אמש מכיר אני שכבודו הוא אדם גדול, ולכן אני מתפלא מאחר ואני יהודי פשוט ויש לי פרנסה בריווח, ואילו אתה שעובד עבודה כה גדולה וחשובה תהיה נצרך ללכת מעיר לעיר ומכפר לכפר נע ונד בחורף קשה זה ולבקש ממני נדבה, היכן הוא היושר לכאורה? נענה הרה"ק זי"ע ואמר לו, הנני אומר לך פשוט בברכת "בורא נפשות" ומזה תבין התירוץ על קושייתך שהיא לכאורה צודקת מאד. ואמר לו, "בורא נפשות רבות" היינו הכוונה על שהקב"ה בורא נפשות גדולות כלומר צדיקים, ויש גירסא שאמר בורא נפשות רביים (דהיינו האדמו"רים). "וחסרונן" אולם ברא אותם עם חסרון כיס, וקשה באמת מדוע "על כל מה שבראתי" למה באמת ברא ועשה כן השי"ת, הלא בידו היה לברוא אותם יחד עם פרנסה בריווח, אולם התירוץ הוא, "להחיות בהם נפש כל חי", דהיינו שיש מקומות שיהודים מבליים זמנם לריק ולהבל ומה יהיה עם נשמתם, והרי הצדיקים צריכים לתקן את נפשם, אולם על ידי שכל אחד מחזיק את הצדיק בתמיכה הגונה ממילא יש להם מזה חיות לנפשם האומללה, עתדה"ק.

יששכר וזבולון בין הבעל לאשה:

אחר הדברים האלה אשר לימדו אותנו חז"ל שכל המסייע ללמוד תורה הרי הוא הופך להיות שותף בתורתו, אם כן מתבאר לנו השותפות בחיי נשואין כאשר מקימים בית של תורה, צריך לדעת שנעשה בין הבעל לאשה כהסכם יששכר וזבולון ומכאן ואילך הם שותפים לכל מעשיו הרוחניים של הבעל, ולזאת ככל שהאשה דואגת לאפשר לבעלה ללמוד תורה ולקיים מצוות היא שותפה יחד איתו ועוד יותר מכך כאשר נבאר, **כן מבואר במסכת סוטה דף כא ע"א** רבינא אמר: לעולם זכות תורה, ודקאמרת אינה מצווה ועושה! נהי דפקודי לא מפקדא, באגרא דמקרין ומתניין בנייהו ונטרין להו לגברייהו עד דאתו מבי מדרשא, מי לא פלגאן בהדייהו? וכו'. ועוד יותר מבואר **במסכת ברכות דף יז ע"א** גדולה הבטחה שהבטיחין הקדוש ברוך הוא לנשים יותר מן האנשים, שנאמר **ישעיהו פרק לב (ט) נְשִׁים שְׂאֵנָנוּת קִמְנָה שְׂמַעְנָה קוֹלֵי בְּטוּחוֹת הָאֲזָנָה אִמְרָתֵי:** אמר ליה רב לרבי חיאי: נשים במאי זכיין? באקרויי בנייהו לבי כנישתא, ובאתנווי גברייהו בי רבנן, ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן.

נשים שזכו לגדל לתורה לומדות תורה בהיכל בתיה בת פרעה:

ומבואר בזוהר כרך ג (במדבר) פרשת שלח לך דף קסז ע"ב בהיכלא חדא אית בתיה בת פרעה וכמה רבוא ואלפי נשין זכייין בהדה וכל חדא וחדא מנייהו דוכתיין דנהורין ועדונין בלא דחקא כלל אית לה תלת זמנין **בכל יומא כרוזי אכרוזי הא דיוקנא דמשה נביאה מהימנא אתי ובתיה נפקת לאתר דפרגודא חדא דאית לה וחמאת דיוקנא דמשה וסגידת לגביה ואמרה זכאה חולקי דרביתי נהירו דא, ודא איהו ענוגין דילה יתיר מכלהו אהדרת לגבי נשין ואשתדלן בפקודי אורייתא כלהו באינון דיוקנין דהוו בהאי עלמא בלבושא דנהורא (ס"א כלבושא) בלבושא דדכורין בר דלא נהרי הכי, פקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא משתדלי בהו ובטעמייהו בההוא עלמא, וכל הני נשין דיתבין בהדי בתיה בת פרעה אקרון נשים שאננות דלא אצטערו בצערא דגיהנם כלל.**

לעתיד לבוא הנשים שסייעו בלימוד תורה זכות להיות במחיצתו של הקב"ה:

וכתבו חז"ל באוצר מדרשים (אייזנשטיין) גן עדן גיהנם. ועוד כתב בפרקים דר' יאשיהו א"ר אליעזר, בית מדרשו של הקדוש ברוך הוא לעתיד לבוא י"ח אלפי רבבות פרסאות על י"ח אלפים פרסאות והקב"ה יושב על כסא דין וכסא דוד כנגדו, שנאמר כסאו כשמש נגדי **וכל הנשים השאננות הנותנות שכר ללמוד את בניהם תורה ומקרא ותלמוד וד"א, וכל הנשים הישרות הן באות ונוטלות שכר מאת הקדוש ברוך הוא ויושבות במחיצתן של הקדוש ברוך הוא, וכל האנשים רואים פניהן, ופניהן כזיו שכינה מבהיק ושומעים תורה חדשה מפי המקום, ועומד זרובבל בן שאלתיאל ומתרגם ומפרש כל דבור ודבור מפי הקדוש ברוך הוא.**

דברי מרן החיד"א והחתם סופר מדוע הנשים והתומך בלומדי התורה זכותם יותר מהלומד:

כתוב בישיבתו פרק לב (ז) וְכָלֵי פְלִיּוֹ רְעִים הוּא זְמוּת יַעַץ לְחַבֵּל עֲנוּיִם בְּאִמְרֵי שֶׁקֶר וּבְדַבְרֵי אֲבִיוֹן מִשְׁפָּט: (ח) וְנָדִיב נְדִיבוֹת יַעַץ וְהוּא עֲלִיזָבוֹת יָקִים: (ט) נְשִׁים שְׂאֵנָנוּת קִמְנָה שְׂמַעְנָה קוֹלֵי בְּטוּחוֹת הָאֲזָנָה אִמְרָתֵי: וכתב מרן החיד"א לבאר בספרו חומת אנך ישעיהו ובאופן אחר אפשר ונקדים מאי דאיפליגו המפרשים דאם עשיר אי נותן לחכם אי שילמוד לשמה והחכם לומד שלא לשמה דהראשונים ס"ל דכל שהנותן כונתו לשמים הקדוש ברוך הוא קובע לו שכר כאלו החכם לומד לשמה ובוחר לבות אלהים. והרב מהר"ש פרימו ז"ל חלק עליהם דכיון דהמקור משחת והחכם לומד שלא לשמה העשיר הפסיד ומזלו גרם. וכזאת וכזאת נחלקו באשת חכם דהיא עושה השתדלות ומשרתת לבעלה כדי שילמוד כדת מה לעשות ובעלה אינו לומד לשמה דהראשונים ס"ל דהאשה לא הפסידה דכונתה לשמים ואם בעלה לומד שלא לשמה לגרמיה הוא דעבד והיא נוטלת מחצית שכר תורה לשמה. והרב מהר"ש פרימו ז"ל פלג עליהן דזאת האשה מזלה גרם

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

ואין לה חלק בתורה כלל. ואני בעניי פירשתי זר' יצחק זאמר פ"ק דבתרא דרודף צדקה הקדוש ברוך הוא ממציא לו מעות לעשות צדקה ס"ל כסברת הראשונים דאם כונתו לש"ש אף דאינם מהוגנים בא בשכרו. ורב נחמן בר יצחק דאמר ממציא לו אנשים מהוגנים סבר כהרב מהר"ש פרימו ז"ל והיינו קראין. וכו' זמות יעץ לחבל עניים באמרי שקר לומר שאינם מהוגנים ובדבר אביון משפט שאינו רוצה לאבד מעותיו. אך נדיב נדיבות יעץ שהעיקר תלוי בכונת הנותן והראיה הוא והוא על נדיבות יקום דהכתוב הבטיחו רודף צדקה ימצא צדקה שממציא לו מעות לעשות צדקה וז"ש והוא על נדיבות יקום הקדוש ברוך הוא הבטיחו דימצא לו מעות לעשות צדקה דהכל תלוי בכונתו, וכן נשים שאננות קומנה קימה יש לכם זכיון שהן מכוונות שילמדו בעליהן כדת הגם שילמדו שלא לשמה בנות בוטחות שלא הפסידו שכרן עכ"ל:

וכן כתב החתם סופר בספרו תורת משה פרשת נצבים (י) טפכם נשיכם. אעפ"י שהנשים בכלל כל ישראל המצווים ומוזהרים חזר והזכירם עם טפכם, כי אמרו חז"ל (ברכות י"ז ע"א) הני נשי במאי זכיין באמתוני גברייהו מבי"כ ובמקרין בנייהו לבי כנישתא, ואמרו חז"ל פ"ק דחגיגה (ג' ע"א) ראבי"ע דרש בפרשת הקהל אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טי למה באים ליתן שכר למביאייהם. כי נ"ל הא דשאל נשי במאי זכיין, ר"ל במאי זכיין יותר מאנשים, דאמרינן גדולה הבטחה שהבטיח לנשים יותר מאנשים, וכתב (ישעי' ל"ב ט') נשים שאננות וגוי' בנות בוטחות עפ"י דברכות (שם), ובמאי זכו יותר, ואמר בזכות שמחזיקים ידי בעליהם ומגדלים בניהם לתורה, כי הבעלים בעצמם ומכש"כ הבנים אפשר שיקלקלו ויקופח שכרם, אבל הנשים עושות שלהם להחזיק ידיהם כאלו הם בטוחים בצדקתם ותורתם, ע"כ א"כ יקלקלו הם ח"ו, מ"מ שכר האשה לא יקופח כאלו היא מגדלת בעל וכן צדיקים גמורים, ע"כ גדול הנאמר בהם מבאנשים עכ"ל. וממוצא דבר אנו למדים שזבולון גדול מיששכר בהיות והוא מקבל שכר כאלו הלומד למד תורה לשמה ועשה את המצוה בשלימות ואינו נמדד לפי המציאות של הלומד הרי שהמחזיק יותר גדול מהלומד, ולכן כתוב שמח זבולון בצאתך כי יששכר באהוליך הכונה בזה לומר לזבולון אתה יכול לשמוח כי בזה שיששכר באהוליך אתה מקבל את השכר המושלם כך שזכות התורה עומדת לך להשפיע ברכה והצלחה.

הזכות של אשה שמפרנסת ובעלה לומד תורה:

ולכן הוסיף על כך בעל ערוך השולחן יורה דעה סימן רמו סעיף כ האשה אינה חייבת ללמד את בנה תורה ומ"מ אם עוזרת לבנה או לבעלה שיעסקו בתורה חולקת שכר בהדייהו וגדולה הבטחה שהבטיחון הקדוש ברוך הוא לנשים יותר מהאנשים [ברכות י"ז א] שנאמר [ישעיה לב, ט] נשים שאננות קומנה שמענה קולי בנות בוטחות האזנה אמרתי וא"ל רב לר' חייא נשים במאי זכיין באקרוי בנייהו לבי כנישתא ובאתנוי גוברייהו בי רבנן ונטרן לגברייהו עד דאתו מבי רבנן ע"ש ובאמת אלו הנשים התומכות ידי בעליהן וידי בניהן שילמדו תורה זכותן גדול מאד ושכרן הרבה מאד וכ"ש אותן הנשים העוסקות בפרנסה למען שיוכלו בעליהן לישוב על התורה עליהן נאמר אשת חיל מי ימצא ועוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון ואשה יראת ד' היא תתהלל ואוכלת פירותיה בעוה"ז והקרן קיימת לה לעוה"ב:

ביאור עזר כנגדו:

וראיתי בקובץ אהל משה כתב בספר שארית יעקב למהר"י פנט אבדק"ק רעטיאג זצ"ל, לפרש הפסוק: לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו, דמדקדק, דאם עזר אינו כנגדו ואם כנגדו אינו עזר, והנראה לפימ"ש תשים לאו בני תורה נינהו, כי אינם מצווים ועומדים על לימוד התורה"ק, והטעם בזה דוגמת יששכר וזבולון שהאיש צריך להיות יושב אהל תורה ועבודה, והאשה עקרת הבית ומצוותה להיות עוסקת בהליכות ביתה כדי שבעלה יהיה פנוי לעבודת השי"ת. ואם היתה האשה חייבת בלימוד התורה"ק אזי לא היה פנאי לא להאשה ולא להבעל לעבוד בשלימות, וע"כ לא נצטוו נשים בת"ת ואדרבה, נפטרו ממצוותיה שביטלו מן התורה כדי שיוכלו להתפנות בשלימות לעסוק בצרכי הבית, ועי"ז יוכל האיש לקיים "והגית בו יומם ולילה", וע"כ האיש והאשה צריכים להיות כשני הפכים בנושא אחד זה לעומת זה במדתם מהיפך להיפך, וזש"ה אעשה לו עזר כנגדו, עזר שיוכל לשבת על התורה ועל העבודה ע"י כנגדו, באופן שתעזור לו בדברים הנגדיים הגשמיים. עכת"ד.

מעשה עם בעל הראשי בשמים:

וכהמעשה שמובא בשמו של הגאון ר' ישעיה'לה מושקט מפראגא בעל ה"ראשי בשמים" ז"ע, שהיתה לו אשה רעה שמררה את חייו והציקה לו בחסידותה המופרזת, במשך כל היום התפללה ואמרה פרקי תהלים תחינות מעמדות וכו', ולא היתה צופי' הליכות ביתה, פעם אחת חזר ר' ישעיה'לה מביהמ"ד אחר שמסר שיעור לתלמידיו ותתעטף נפשו ברעב ובצמא, ואשתו הרבנית לא רצתה להפסיק מתפילותיה כדי להכין לו דבר מה לאכול, אמר הגאון באנחה: עתה מובנים לי דברי רש"י הק' זכה נעשית לו עזר, היא לו לעזר היינו שעוזרת לו בעבודת הבורא בשעה שהוא לומד ומתפלל היא מכינה לו את אכלו, ובשעה שהוא אומר את השיעור היא מכינה לו ארוחת בוקר, בשעה שיושב על מדין ודן דיני תורה הוא מכינה לו ארוחת צהרים, ובערב כשעסוק בתפילות מנחה ומערב אזי מכינה היא לו את ארוחת הערב, ובכך היא עוזרת לו ללמוד ולהתפלל אך אם לא זכה כנגדו. היינו מולו, כשהוא מתפלל אף היא עומדת כנגד בעלה ומתפללת, הוא אומר תהלים והיא אומרת "מעמדות", הוא עסוק בלימוד השי"ס ואף היא עסוקה בשי"ס תחינות וכו' ואוכל אין בפיו.

מעשה עם מרן הרב ש"ך:

סיפר לי הגביר ר' שלמה דרויש זצ"ל שפעם היה אצל מרן הרב ש"ך ומאחר והיה תומך ומחזיק תורה אמר לו הרב ש"ך תדע לך שבעולם הזה אני יכול לשבת על ידך אבל בעולם העליון מי יודע אם יהיה אפשר לזכות לראות אותך כי גדול הזכות של מחזיקי התורה יותר מלומדיה. וברור שדברי מרן הרב ש"ך מבוססים על הנאמר לעיל בהיות והלומד מי יודע כמה שלימה תורתו ומה כוונתו וכמה מערב בתורתו דברים בטלים או אפילו האסורים כך ששכרו אנו מושלם אולם המחזיק מקבל שכרו מושלם כאלו הלומד למד בהתמדה בלי הפסקה בלי תערובת של דברים בטלים ואסורים ומתוך כונה לשמה לכן התומך גדול מהלומד.

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

מעשה עם מחזיק תורה והרב קוטלר:

אמנם לפי האמור יכול האדם לומר אם כן עדיף לעבוד ולהעשיר ולהחזיק לומדי תורה מאשר ללמוד תורה אך זו טעות כאשר השיב הרה"ג אהרון קוטלר כדלקמן. כתב בספר אהל משה לרב משה יוסף שנרמן בפרשת וירא ב] מעשה ובא פעם יהודי להגר"א קוטלר וצוק"ל ואמר לו בשמחה רבה את אשר ראה מפורש בספר חפץ חיים כי המחזיק בידי תלמיד חכם בעיסקת יששכר וזבולון עתיד בעוה"ב לרכוש את הישגיו של זה אשר תמך והחזיק בו גם למדן כמוהו יהיה. ובכן, כך המשיך והתענג בהביעו התפעלותו ב"ה המצאה נפלאה להגיע לגאונות וצדקות תוך דילוג על כל שלבי העמל הטיפוס והזיע ללא שאני עצמי למדתי או השגתי מה לך כדאי יותר תמורת ממון להגיע להישגים כאלה נד לו הגר"א"ק בראשו והפטיר אמנם על העוה"ב שלך איני דואג זה אמנם יהיה לך בשפע מה עוד כי תדע ללמוד כאותו גאון שהנך מחזיק בו אבל העולם הזה שלך מה יהא עליו... איזה עוה"ז אתה מפסיד, איזה עוה"ז בהישג ידך הוא.

ישמך כאפרים וכמנשה:

ובזה נבין היטב אשר מסופר בפרשתנו על אפרים ומנשה שכאשר הביאם יוסף להתברך אצל יעקב שיכל את ידיו והורע הדבר בעיני יוסף והעיר לאביו להחליף את ידיו ואביו השיב ידעתי בני ידעתי אך אפרים יותר גדול ולכן הדגיש בברכתו להקדים את אפרים כמ"ש (כ) וַיְבָרֶכֶם בְּיוֹם הַהוּא לְאִמּוֹתָם בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל לְאִמּוֹר יְשָׁמְךָ אֱלֹהִים כְּאִפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה וַיִּשָּׂם אֶת-אִפְרַיִם לְפָנֵי מְנַשֶּׁה: ועלינו להבין מה הויכוח בן יוסף ליעקב ומה הכריע יעקב לדורות? ולפי המבואר המחלוקת מאחר ומנשה היה משנה למלך והיה הזבולון שפירנס ודאג להחזקת כל המשפחה ואפרים ישב ללמוד בזכותו הוא קודם, אולם יעקב חולק שאפרים יותר עדיף. ועלינו להבין הרי יעקב סותר עצמו שהקדים את זבולון בברכתו? אולם יובן היטב לפי דבריו הגר"א קוטלר שאמנם מעלת זבולון גדולה יותר לעוה"ב אך לאפרים יש עוה"ב וגם עוה"ז מאחר והלומד תורה עולה ומתעלה ומזדכך כי אור שבתורה מקדשו ומרוממו מה שאין אצל הזבולון, ולכן יעקב אומר כאשר אדם מברך את בנו שלא יטעה ויברך שבניו יהיו כאפרים ואח"כ כמנשה ועוד יותר שכל לומד תורה יכול להיות גם זבולון כפי יכולתו ומרויח את שני העולמות, לעומת הזבולון יש לו רק את החזקת תורה.

מוסר השכל:

עלה בידנו למרות שכל אחד שזכה וביכולתו להיות מלומדי התורה אשריו ואשרי חלקו וכך יעקב אבינו לימדנו לברך את בניו שיהיו לומדי תורה כאפרים, ברם זכינו להבין ולהשכיל כי המושג של יששכר וזבולון הוא בעצם מפתח השותפות הרוחנית ששייך אצל כל אדם שזבולון גדול מיששכר ולזאת כל אחד צריך להשתדל להיות גם זבולון וכמנשה לתמוך ולסייע לאחרים ללמוד תורה ולקיים מצוות, לדוגמה בזמננו לפעמים נכנסים לבית מדרש שהמזגנים פועלים רק בתשלום והמזג אויר חם או קר ומפני חוסר יכולת כספית הלומדים יושבים מבלי להפעיל את המזגנים ובא אדם ומכניס מטבעות ומפעיל את המזגנים ובזה גורם לשוב הדעת של הלומדים הוא נעשה שותף לתורתם של הלומדים וכך הדבר בכל דרך שתומך ומחזיק לומדי התורה הרי קונה בכספו את עולמו, וגדול שכר התומך והמחזיק תורה יותר מהלומד בהיותו המחזיק זוכה כאילו למד תורה לשמה מבלי להתייחס למציאות כיצד הלומד למד ולאיזה מטרה למד, וכך הדבר בין הבעל לאשתו שכרה גדול מבעלה מפני שהן מקבלות את שכר התורה והמצוות במקסימום כאילו נעשו בצורה הטובה ביותר מאחר ומצידם השתדלו לאפשר לבעל ללמוד תורה בצורה הכי טובה ואם הבעל מעל בתפקידו ונרדם בשיעור או התבטל וכדומה אינו פוגם או מחסיר משכרה של האשה כמ"ש מרן החיד"א והחתם סופר ולכן הנשים שאננות ובטוחות בשכרן. ולזאת אפילו כל לומד תורה ישתדל להיות ממחזיקי התורה כפי יכולתו שאין דומה שכר הלומד למחזיק מאחר ובלומדו תורה מי יודע כמה חסרונות יש בתורתו, אבל מה שמחזיק לומדי תורה היא תורה מושלמת, וכן כל אשה תשתדל לסייע ביד בניה ובעלה ללמוד תורה בזה שתאיר פנים ותשתדל להכין צרכיהם ביד רחבה וטובה כך שכל מעשיה בבית הן בניקיון והן בכביסה והכנת האוכל הכל הופך לרוחני להחזיק ולשרת את לומדי התורה ומקבלת את שכרה מושלם וזוכה ליהנות מזיו השכינה וללמדה תורה לעתיד לבוא בהיכל בתיה בת פרעה שזכתה לגדל את משה רבנו, ויהי רצון שנזכה כולנו להיות לומדי תורה ומחזיקי התורה ולומדיה ולגדל כל יוצאי חלצנו לתורה לחופה ולמעשים טובים ולהתברך בכל הברכות הכתובות בתורה אמן ואמן.

החוחם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא